

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nicolai Revsneri IC. Oratio De Nomine Iesv, Dei & Mariae
Filij, summi Regis, ac Pontificis, Messiae, siue Christi à
Deo vncti**

Reusner, Nikolaus

Lavingae, 1582

VD16 R 1457

Oratio De Nomine Iesv, Dei & Mariae Filij, summi Regis, ac Pontificis,
Messiae, siue Christi à Deo vncti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12443

ORATIO

DE NOMINE IESV,
Dei & Mariæ Filij, summi
Regis, ac Pontificis, Mes-
siæ, siue Christi à
Deo vncti.

A Nicolao Reusnero Iurisconsulto, et Rectore
habita Calendis Ianuarij in Gym-
nasio Lauingano.

ODERATOR IL-
le, & dux temporū Sol,
Illustris Barones, viri
docti, atque præclari, cx-
teriq; Auditores studio-
si; Sol inquam ille, mens
mundi, & veluti tempe-
ratio; iterum confecto iam & peragrato or-
besuo; in signo consistens brumali, conuer-
tur curriculum: & hac ipsa luce, cuius ego
fanè exortū yobis omnibus benē & feliciter
euenire cupio, Calendas reducit Ianuarias:
quas noui anni auspices, cùm sacrīs quibus-
dam solennibus celebrandis, tūm verò stre-
nis largiēdis, veneranda sacrauit antiquitas.

A 3 Nam

Nam & Romanos olim in hoc ipsius exordio, benè ominari: & pro felicibus inde tuis anni auspicijs, singulari quodam genere prectionum, atque sacrificationum vestigia minit. Litos fuisse legimus: maximè tunc in uocem Iano bifronte: tanquam annorum & mortis ipsius fatore, ac veluti parente: cui libo fecerunt aut mola, ac interdum thure, meroq; litus plerunq; verò, boni ominis causa carica mella, tum Deo, tum amicis, ac propinquis largiri: non nunquam etiā stipes & pecunias mutuò erogare consueuerunt. Quo eodì modo priscos illos Sabinos, Strenia cūdā Dei sacrificasse auctor est Symmachus: acceptus in uicem dono datis: tanquam noui anni itaq; auspicibus: argumento certo, atq; indubito: viris eas strenuis ob virtutē maximē liberi. Quorum exemplo maiores quoq; nostri festum hunc diem anniversarium summa religione coluerunt: quem non tam illi bifronti, vt gentiles Romani: quin Christo liberatori, & seruatori (qui solus temporum princeps, ac moderator: & auctor: quus ille dierum, vt Propheta nominat: cui utriusque parens primus, atq; ultimum sacrum, & solennem esse voluerunt: tum verò bono noui anni auspicio, mutuis festis inferunt muneribus, ac donis: Charissimis officiis)

erū vñā, & quasi repotij Christianis hinc
bus inde per domos celebratis: quod etiam nūm
gā multis in locis, apud nostrā religionis ho-
mines passim obseruari cernimus. Quare ut
nos p̄eclarum hunc à maioribus acceptū
morem sanctè, religioseq; tueamur: p̄aser-
ibofe tim quum veteri iubeamur oraculo: eam po-
litas nūsimū religionē, ac disciplinā tenere, quæ
rit in more maiorum: modò tamen ea sancta
fit & veritati consentanea: festū equidē hunc
diem Calendarum Ianuarij (qui orbi hodiè
Christiano illuxit millefimus quingentesi-
mus octogesim⁹ secund⁹) non solūm cultu,
& honore aliquo celebrandū; verūm etiam
Xenio, ac munusculo decorandū esse censeo.
Itaq; tempori seruiā: et in eo potissimū in-
stitutū sequare Ecclesiā: quæ quum hodierno
die celebret memoriam nominis Iesu Ema-
nueli puerō in circumcīsione diuinitūs im-
positi: omnem orationem meam in saluta-
ti eius vi, ac virtute demonstranda præcipue
consumam. Quo factō, vtrumque hoc fortas-
sis conseqvar: vt & suum Deo honorem præ-
fle, si nominis huius sanctissimi laudes per-
censebo: & si verum eius, & salutarē vsum si-
mul declarabo, vna & eadem opera Xeniū ac
munus promissum vobis exsoluā. Sic enim
indico; neq; sacrificiū ullum Deo acceptius
offerri posse: quām hoc ipsum laudis, & glo-

A 4 ria:

riæ: neq; beneficiū, aut munus illu m man
homini dari: quām vera doctrina, & re
gionis cōmunicationem. Vos AVDITORES
vestra quæso benevolentia adeste: & qui
breuiter ex hoc loco dicturus sum, æquis am
mis, & auribus attendite. Nam his de rebus
Sol me ille admonet, vt sim breuior: qui
ipse iam ferè præcipitans, me quoque hanc
præcipitem penè euoluere cogit.

Principio nemo vestrūm ignorat, AVDITORES: variam, & diuersam fuisse apud
alias atque alias gentes, cūm lustrandom
infantum, tūm nominum imponendum
rationem. Ac Græcos quidem pro infant
bus in lucem editis quinto ferè die sacra
casse scribit Plato in Thæteto: Romanos v.
rō octauo, vel nono die eosdem lustralle
statur Festus, & Macrobius: ex quo dies ille
lustricus appellatus est. Quemadmodum &
Hebræos suam circumcisionem (in cuius lo
cum hodiè apud Christianos successit sacra
aqua ablutio, quæ Græcis baptismus appella
tur) octauo ferè die obseruasse ex sacra
historia notum est: quæ quidem fœderis initia
Abrahæ diuinitùs mandata fuit: non iustitia
coram Deo: sed vt iustitiae signaculum
quæ fit per fidem.

Sic Emanuel ille noster Iesus Christus ve
rus à patre Deo Deus genitus, & verus i

matre virgine homo natus: octauo demum
die circumcisus est: idq; non tam sua, quām
nostra causa: siquidem hoc modo spontē le-
gi factus obnoxius, nos legi antē obnoxios
liberavit; eodemque pacto & obedientiam
erga legem diuinam exemplo nobis com-
mendauit: & hoc veluti mysterio spiritalem
illam circumcisionem affectuum, & cupiditi-
tatum edocuit: quæ non fit manu, sed spiri-
tu, & verbo: neque fit in præputio, sed in
corde: adeoque in toto animo, & corpore:
vt hac ratione exuendum sit corpus peccato-
rum carnis, per circumcisionem ipsius Chri-
sti, secundum Apostolum. De hac circum-
cisione Moses sic loquitur: Circumcidet
(inquit) Dominus Deus cor tuum, & cor
seminis tui: vt diligas Deum ex toto ani-
mo, & corde tuo. Sed non solum octauo die
Christus circumcisus: verū etiam suo &
proprio nomine palam Iesus nuncupatus
fuit: more & instituto Ebræorum: quo mo-
do etiam Abramus, princeps & quasi pater
circumcisionis, eodem die, quo cum fami-
lia circumcisus est, Abrahām, id est, patris
multarū gentium nomen promeruit: quem
ritum deinceps posteri quoque ipsius sum-
ma fide, & religione tenuerunt. Sic & apud
Athenienses nomina decimo ferè die; aut, vt
Aristoteles scribit, septimo, infantibus mo-

A 5 ris

Tis fuit: factō prius sacrificio: & acceptis con-
uiuio propinquis, & amicis: non secū ac
apud Romanos fœminis quidem octauo,
maribus autem nono die: vnde etiam Nun-
dina Dea dicta est: quam magna apud eos
religione cultā fuisse, memorat Plutarchus.
Quanquam non ignoro, D. Antoninū Phi-
losophū Cæsarē multis pōst annis rescripti-
se: vt parentes liberorū nomina, qua tertio
partu die eos accipere iussit, apud præfatos
ærarij profiterentur. Neq; enim probati villo
modo potest barbarus ille mos Atlantum:
(quos Africæ populos fuisse cōstat) qui na-
la infantibus nomina imposuerunt: sed bra-
torū instar eos sine nomine esse voluerunt:
multò verò minus Troglodytarū immani-
tas approbanda est: qui non hominum, sed
brutorū animaliū (à quibus se potius quam
ab hominib⁹ ortos esse gloriaretur, quod ijs
maximè vicitarent) liberis suis nomina in-
diderūt. Cæterū in nominibus imponen-
dis plerunq; mos patrius, & regionis ritus
passim fuit obseruatus: maximè verò apud
Romanos: quos liberis suis ea ferè nomina
indidisse constat: quæ suæ cuiusq; familiæ el-
sent propria, & quasi peculiaria: ita ut primū
quemque filium patris vti prænomine ma-
ximè vellet. Quem morem etiam peculia-
rem fuisse Ebraorū, vel ex vno Ioannis Ba-
ptistæ

ptistæ exemplo notum est: quum amici eius
& propinqui omnes vno ore, & consensu,
patris eum nomine compellarent: vno patre
Zacharia refragante: cui nomen istud, quod
postea accepit, diuinitus præsignificatum
fuerat. Nam cognomina quidem vnâ cum
progressu ætatis singulos sua tandem sorti-
tos esse nemo ignorat: eaque vel ab animo
tracta, vel à corpore, vel à fortuna: & quæ
cum his coniuncta sunt: de quo multa hîc
dicere non est nostri instituti. Quo in loco
illud tamen silentio præterire non possum:
quod Syracides alicubi monet: operam
vnicuique dandam esse: vt bonum sibi no-
men potissimum eligat: & hoc vita, &
moribus, quoad eius fieri possit, expri-
mat. Sic Patriarchas olim, & principes
Ecclesiæ certo quodam consilio, & iudi-
cio, liberis suis nomina imposuisse con-
sentaneum est: vt monumenta veluti quæ-
dam haberent domestica: quæ ob oculos
posita frequenter eos cōmonefacerent bo-
nitatis, & misericordiæ diuinæ: adeoq; ani-
mos, & sensus ipsorum ad gratiam Deo ha-
bendam quodammodo incitarent. Neque
vero dubium est: pleraque nomina, vt re-
bus, ita hominibus; in primis autem prin-
cipibus viris, & heroibus, non temerè aut
fortuitò, sed vi quadam, & prouidentia diui-
na, &

na, & naturæ ipsius instinctu indita fuisse;
quod recte & scitè admodum, docet Plato
Philosophus. Quo modo multos etiam in
sacris literis antè nominatos, quām natos,
aut visos legimus: ex quorum numero sunt
Ismaël, Isaacus, Salomon, &c, de quo modò
dixi, Ioannes Baptista: qui ortu suo, veluti
alter Lucifer, anteuertit Solem hunc iusti-
tiaz mundi Saluatorem: de cuius glorioſo,
& salutari nomine iam porrò dicendum est.
Ecquodnám igitur, AVDITORES, fuit
istud tam glorioſum, & salutare nomen?
Profectò tale est nōmē: quod est supra omne
nōmen: & quod, Paulo auctore, non nisi in
Spiritū sancto enunciatur. Quodnám verò
est istud nōmen tam sanctum, & tam emi-
nens? Dicam, AVDITORES: & dicam non
meis, sed Spiritus Sancti verbis: Iesus (in-
quit Lucas Euangelista) nomine vocatus est:
quod cœlitùs inditum, & ab angelo, qui
Dei ipsius legatus est cœlestis, sic nuncupat-
tum est: antè quām in vtero virginis matris
conceptus foret. Sic enim apud eundem Lu-
cam Gabriel ille angelus, diuina functus le-
gatione, Mariam Deiparam Sempervirgi-
nem compellat: Aue (inquit) Maria: Do-
minus tecum: tu beata inter mulieres, & in
magna apud Deum es gratia. Ecce conci-
pies vtero, pariesque filium: magnum illum,

& su-

& supremi Dei filium supremum: quem vocabis nomine Iesum, hoc est, saluatorem: ut idem legatus ouium pastoribus interpretatur: propterea, quod populum suum, ut apud Matthæum Iosepho hoc declarat, saluum facturus sit ab omni peccato. O nuncium latissimum. O Euangelium verè diuinum. O nomen sanctum, & omnium literis & linguis decorandum. Magna quidem, & eximia sunt diuinæ caritatis & benevolentiz signa, & documenta quamplurima: erga populum suum à mundi primordio usq; ad hunc natalem diem multifariam edita. Sed nihil profectò hoc lato nuncio est latius: nihil hoc diuino Euangelio diuinius: nihil denique hoc salutari nomine salutarius. Nam cætera quidem beneficia diuina, aut priuatorum hominum, aut vnius tantum sunt populi propria, & quasi peculiaria: at vero huius nuncij letitia, & nominis gloria ad omnes mortales, in toto orbe terrarum pertinet. Quod ipsum arguit quoque eiusdem legati diuini concio ad pastores facta: & ab eodem Luca relata his verbis: Ecce (inquit) nuncio vobis ingens gaudium, toti populo futurum: videlicet, vobis natum esse hodiæ saluatorem, cui est Christus Dominus, in oppido Dauidis. Quem Saluatorem angelus nominat; eum Ieremias vocat Iehouam,

Iehouam, & Dominum iustitiae, id est, qui
nos iustos facit: & Esaias Emanuelem, hoc
est, Deum & hominem: eumque admirabi-
lem, consiliarium, heroem: patrem futuri
seculi, pacis principem: quæ nomina omnia
partim maiestatis, partim gratiæ; quid aliud
quæso significant, quam Dominum, & Sal-
uatorem; ut angelus eum nominat. Ex
quibus omnibus liquidò apparet: nomen
hoc saluatoris tam sanctum & diuinum, no
ab hominibus excogitatum: sed à Deo ipso
inditum, & quasi innatum fuisse: ut non
sit in eo magni nominis umbra aliqua, sed
potius ipsa veritas: quippe qui à natura ha-
bet propria, ut sit Saluator. Quod quidem
nomen ego nisi tam magnum esse fatear: ut
vix cuiusquam mens aut cogitatio hoc ca-
pere: nedum vox, aut lingua hominis di-
cendo exprimere queat: homo non sim. So-
leo equidem A V D I T O R E S sèpeante
oculos ponere, & in memoriam reuocate
priscos illos heroas, & principes Ebraeorum:
ut Iosuam, ut Othonielem, ut Ehudum, ut
Gideonem, ut Simsonem, ut alios innume-
rabilis: quos & ipsos liberatores populi sui
& saluatores, & conseruatores nominatos
fuisse constat: quemadmodum & præter Iosuam,
quem dixi, vates quosdam alios, ac
sacerdotes cognomines huius Saluatoris
fuisse

faſſe, ſacra teſtatur hiſtoria. Sed omnes tamē
hi, quamuis ſummi aliās, & præſtantes viſi,
acheroës, nomen ſuum ab hominibus acce-
perunt: & aut nomen ſolūm honoris, non
honorēm adepti ſunt: aut ſi honorem vna
ſalutis, atque libertatis redditæ adepti ſunt:
non perpetuum eum, ſed temporariū dun-
taxat ſunt adepti. Solus autem hic infans
Mefſias tam magnificum, & glorioſum no-
men vna cum honore ipſo, & opere, cœli-
tus à Deo accepit: vt eſſet, qui vocaretur
Iefus, id eſt, Saluator, vel potius ſalus ipfa:
nimirum liberans, & ſeruans populum
ſuum, hoc eſt, ſibi conſiſum, ab aternis illis
hostiib⁹: vt à peccato, à morte, à Sathanā.
Cuius ſanè gloriæ, quam hoc nomine ade-
ptus eſt, ſocium habet nemine: totum hoc,
quantumcunque eſt, quod certe maximum
eſt, totum eſt inquam I E S V tuum. Ni-
hil ſibi ex iſta laude angeli, nihil sancti ho-
mines, nihil reges, nihil imperatores de-
cepunt: quin etiam illa ipſa Dei genitrix
Sempervirgo Maria in iſtius ſe ſocietatem
gloriæ non offert: tibi I E S V cedit: tuam
eſte totam & propriam fatetur. Nunquam
enim cum ſanctitate iniquitas commiſſe-
tur: nec ad bonitatem diuinam, virtus ad-
mittitur humana. Quis enim quæſo AVDI-
TORES tam impius eſt, & tam impudens:
qui

qui Saluatoris hoc nomen sibi quodam iure
suo vindicare ausit. Nam quomodo à culpa
liberare alios potest is, qui ipse metet
culpa aliqua vitij humani? Quomodo alios
liberare malis & periculis: qui ipse opus ha-
bet seruatore, & liberatorem? Quomodo mor-
tuus vitam, & dignitatem suam reddere: qui
ipse in peccato mortuus, & iusto Dei iudicio
condemnatus est? Magna profectio,
ac immō potius maxima est cœlestium spin-
tuum vis, ac potestas: sed minime profectio
tanta: ut suapte virtute, & natura, vel viuis
duntaxat hominis animam à scelere, aut pa-
na sceleris liberare, & penè ab interitu vin-
dicare queat? Neque enim hoc opus est cre-
atūræ alicuius finitæ: sed potius infiniti cre-
atoris: cuius infinita est maiestas, & poten-
tia. Quò sit, ut quoniam saluatoris nomen
sine quo salvi esse nō possumus, nemo aliud
vel in cœlo, vel terra, sibi vindicare poterit:
omnino in peccatis nobis pereundum fu-
rit: nisi Deus Opt. Max. sponte misertus no-
stri, filium suum vnigenam mundo dona-
set: qui assumpta natura humana, mortales
omnes, cupiditate & prauitate sua tanquam
ad interitum collapsos voluntarium, non
modò extollere iacentes, sed etiam ampli-
care eorum pristinam dignitatem non recu-
savit. Nimirum hiç est solus ille, & vnu-

Salu-

Saluator: quem Iesum Deus vocari voluit:
cuius profecto salute continetur nostra; &
cuius vita omnium pendet mortalium:
non simplex ille quidem homo, vt dixi: sed
Deus pariter, & homo verus: pari cum Deo
patre, & Spiritu sancto praeditus maiestate,
virtute, gloria: cuius solius munus est pro-
prium, à noxa, & peccato homines liberare,
& saluare: quod profecto quam sit arduum,
& quam diuinum opus: nulla satis oratio-
ne explicari potest. Qui enim à noxa & pec-
cato liberat: is pariter à stipendijs eius, &
supplicijs liberat. Quænam verò sunt illæ?
Primum ira Dei: deinde potestas Sathanæ,
ac inferorum: postremò mors ipsa, & mor-
tis condemnatio perpetua. Proinde Messi-
as ille infantulus hodiè saluans homines à
peccato; vna eademque opera saluat ab ira
Dei: saluat à potestate Sathanæ, ac infero-
rum: saluat denique à morte ipsa, & mortis
condemnatione perpetua: atque hoc ipso
opere & facto suo testatum facit omnibus:
vnum se, & solum esse Iesum, id est, saluato-
rem mundi, & liberatorem: qui pro noxa
iusticiam, pro ira gratiam, pro morte vitam
reddat sempiternam. Quæ sanè bona vt ho-
minibus integra essent, & omnibus nume-
ris absoluta, atque perfecta: magno malo suo,
vitæque periculo, cum tot hostibus nostris

B tam

ram feris ac immanibus, in medium rerum
omnium certamen, atque discriminem de-
scendit: & non solum eos vicit, qui & na-
turam, & conditionem, ut à se, non ab
alio vinci possent, habebant: sed & i-
psum quadantenus, adeoque ipsam iusti-
tiam, vt ita loquar, diuinam vicit. Quip-
pe quum omnes eos, qui iphius iustitia
diuinæ judicio occiderant, æquitatis & de-
mentiaæ suæ iudicio, in vita seruauit:
rectè vnius sit, secundum Prophetam, Ieho-
ua iustitia nostra: à quo & iphius iusti-
tiaæ vis quodammodo deuicta est. Quum
que immortales homines esse vellet: mor-
talis ille factus; cum immortali natura pa-
gnans; omnibus suis victis hostibus,
triumphatis: & pro mortis conditione, n-
tæ tandem immortalitatem adeptus; omnis
mortales, qui vbique sunt, & qui spes &
mnes suas in vnius Dei immortalis mis-
ericordia positas habent, secum ita fecit im-
mortales.

Potestne igitur quicquam A V DIT. tam
salutari & glorioſo nomine Iefu esse salutu-
rius, aut glorioſius? Quod ego profeo
tantò reliquis nominibus præstantius, aut
magnificentius esse arbitror: quanto mai-
oritas diuina, & amplitudo maior est, atque
excellentior gloria & potestate humanae

Quippe

Quippe quod cætera omnia, si Bernardo
credimus, includit diuinitatis nomina: li-
et ea maximè suspicienda, & adoranda.
Quumque Dei nomina pleraque sint tetra-
grammata: non solum apud Hebræos, &
Egyptios, verum etiam apud Græcos &
Latinos: vt & apud alios ferè omnes po-
pulos: vnum profectò hoc præcipuum, &
mysticum est illud nomen tetragramma-
ton Iesu: in quo omnis potestas, & vis diu-
na significatur: & cui, vt Apostolus ait, omne
genu flectitur tam cœlestium, quam terre-
strium, atque inferorum: adeò vt, secun-
dum Petrum, non sit aliud nomen sub cœ-
lum inter homines: in quo saluos eos
oporteat: quam hoc ipsum nomen
Iesu diuinum & salutare. Nimirum hoc
nomen illud diuinum, & salutare: quo
nuocato voti quisque fit compos sui. Sic
nim in nomine suo nos orare monet ipse
Iesus: qui quum sit saluator, & salus ipsa:
ta sanè nos orare vult: vt hoc cum vo-
luntate diuina, & salute nostra coniun-
cum sit. Per hoc nomen Iesu dæmonia
decerunt Apostoli: linguis locuti sunt
sousis: serpentes illæsis sustulerunt ma-
ribus: virus, & venenum lethiferum ci-
noxam biberunt: morbida, aut pla-
te potius mortua corpora, ad pristinam

B 2 intē-

integritatem reduxerunt: quæ omnia certe
sic futura ipsis prædixerat Iesus ille salvator,
ac Dominus: quum in cælum ascensos
eos in mundum ablegaret vniuersum, ad
prædicandam Euangelij sui doctrinam. Ne-
que est aliud tam salubre, & tam efficax no-
men, siue in prosperis rebus, siue aduersis:
quod usque adeò soletur miseros, aut exhi-
laret iustos. Per hoc nomen & iniurias ho-
minum ferre, & contumelias contemnere,
& ærumnas sustinere, & dolores tolerare &
pericula subire, & mortem denique ipsam
vincere possumus. Quid multa? Oleum ei-
fusum est nomen tuum Domine: vt in Can-
ticis loquitur Salomon. Cur vero oleum?
Quoniam vt oleum flammæ, ita nomen
istud animæ & lux, & cibus, & medicina.
Quippe quod, vt Bernardus loquitur, luc
prædicatum: pascit recognitatum: sanat inno-
catum. Cur enim animæ lux est nomen le-
su? Quia nimis Iesus splendor patriæ
Sol iustitiae, lux mundi est: in quo vita effi-
ciam vita, secundum Ioannem, est lux ho-
minum: eaque vera, & salutaris lux: lux
inquam, quæ in tenebris lucet: quæ collu-
strat omnem hominem in hoc mundo na-
tum: quæ ex alto oriens, vt Zacharias ca-
nit, visit nos, in tenebris, & atra nocte de-
gentes, ad pedes nostros in viam pacis dimi-
gendo

certe
ator,
dens
1, ad
Ne
c no-
erfis:
exhi-
ho-
nere,
re, &
ofam
n. e.
Can-
um?
ome-
ia d.
lucu-
nuo-
en le-
atra
a effi-
g ho-
ollu-
o na-
as ca-
te de-
s di-
ndos

gendos: quæ gentium oculis, vt Simeon va-
necinatur, tenebras discutit, & electo populo
gloriam affert immortalem: quæ denique
nosmet ipsos facit lucem teste Apostolo; qui
tenebrae aliquando fueramus: vt tanquam
lucis homines nos geramus, in omni boni-
tate, ac iustitia, & veritate: approbando ea,
quæ sunt accepta Deo: minimeque infru-
tuosa tenebrarum opera participando: sed
eapotius, vt decet, arguendo. Cur verò ani-
mæ cibus est? Quia Iesus panis vitæ est: &
diuinus ille panis, qui de cælo descendit: qui
vitam, qui salutem mundo dedit: quo qui
reficitur, is nunquam esurit: neque mori-
tur, sed viuit in perpetuum: idemque Iesus
fons est ille salutis, scaturiens ad vitam æter-
nam: de quo qui bibit, id est, qui fidem ei
habet, nunquam profectò sitit: sed per eum
viuit in sempiternum. Cur denique animæ
est medicina? Quia Iesus digitus est ille Dei
salutaris: qui medetur animis: dolores mi-
tigat: sollicitudines detrahit: cupiditatibus
liberat: pellit timores: qui iræ impetum
cohibet: superbiæ tumorem sedat: sanat li-
uoris vulnus: fluxum restringit luxuria: ex-
tinguit libidinis flamnam: sitim temperat
auaritiæ: indecori totius fugat pruriginem:
denique, qui vitæ & mentis tranquillitatem
largitur: qui mortis aufert terrorem: qui ani-

B 3 mi

mi virtutes roborat: qui sensus reparat &
cæcatos: qui bonos atque honestos mores
vegetat: qui castas fouet affectiones: deni-
quæ, ut vno verbo dicam, omnia adiumenta
& auxilia benè beateq; viuendi suppedita-
O beatos, & felices, qui gustant, & vident,
quam suave sit, & dulce hoc nomen Iesu. O
felices & fortunatos, qui quod agunt, hoc
omne agunt in nomine Iesu: à quo vt omni-
um rerum agendarum capienda primordia
ita in hoc omnia rursus terminanda sunt.
Nam in hoc vno nomine omnes sumus,
& spiramus, & mouemur: immò vero in
hoc benè beateque & viuimus, & moni-
mur. Hoc Stephani vox illa suprema,
in supremo vitæ articulo inclamauit. Hoc
Pauli caput iam amputatum non sine mi-
raculo ter insonuit. Hoc cor Ignatij ex-
clamum, (si fas est credere) aureis litteris re-
præsentauit. Hoc nemo verè Christianus
absque honoris cultu, & veneratione no-
minauit. O nomen admirandum, o nomen
diuinum, o verè salutare, & gliosum no-
men: nomen inquam Iesus, si Ebraicè loqui
volumus: si Græcè, Soter: si Latinè, Saluator.
Nomen, vt semel dicam, quod vnuis ac solus
habeat vindex salutis, & assertor libertatis
nostræ: à sacra & cœlesti vocatione, tanquam
sumimus rex, & Pontifex generis humani,

Melsias,

Messias, & Christus appellatus: quod &
ipsum tūm naturā, tūm officio illius meri-
tū debetur. Quippe quod, vt Damasus ait,
& personā vnitatem in duabus naturis, &
dignitatem eius regiam, atque sacerdotalem,
gratia ipsius plenitudinē propter vngatio-
nis prærogatiuam abundē significat: à quo
stiam nomen sibi usurpat vera & orthodoxa
ecclēsia: vt sicut à saluatore saluati, ita à
Christo Christiani homines esse, & perhibe-
rū velimus.

Quorsum igitur AUDITORES hæc
spectat tām longa, & tām altè repetita
oratio? Nimirum quis sit verus usus, &
abusus nominis huius salutaris, intelli-
gendum puto. Scio equidem permultos
esse homines: qui literas diuini huius no-
minis auro, vel gemmis insculptas secum
gerere: aut ædificiorum superliminaribus,
& parietibus passim inscribere soleant:
quod si quidem pio & bono sit animi pro-
posito; per se fortassis ipsum repræhensio-
nem non meretur: sin verò accedit supersti-
tione: eò magis damnari debet; quò sanctius est
nomen istud, ac diuinius. Quandoquidem
rei bona plerumq; eò maior abusus esse so-
let: quò res ipsa melior est, & nobilior: quod
vel ex uno incantatorū exemplo manifestū
est; quos sacra scriptura tanquam re opti-

B . 4 ma

ma plerunque abuti pessime videmus. At
enim uero optimum & nobilissimum aut
cui nomen istud sanctissimum, ac diuinissi-
mum, tanquam gemma aut margarita pre-
ciosissima, inseratur, fides est pura & sincere;
mater omnium bonorum, & mentis lux &
salutis medicina: si nimirum homo nomen
istud salutare in scrinio cordis perpetuo ha-
beat: si hoc vnum quotidie cogitet: si in eo
se maximè oblectet: si denique omnem sa-
lutis & vitæ suæ spem, atque fiduciam in hoc
vno nomine collocet. Quod qui facit (fa-
cere autem omnes debemus) is profecto
omnia habet in Christo: & in hoc sit omnia
Christus: ut licet propter Christum ame-
rit omnia, vnum Christum inueniat pro
omnibus: quo quid beatius, aut bonis
omnibus affluentius cogitari potest? Nam si
quidem culpa aliqua grauatur erroris hu-
mani, I E S U S iustitia est: si morbo conflu-
ctatur, Iesus medicina est: si fame laborat,
Iesus alimentum est: si imbecillitate labo-
rat, Iesus virtus est: si mortem reformidat,
Iesus vita est: si tenebras pauitat, Iesus lux
est: si ad cœlum aspirat, Iesus via est: deni-
que, quicquid huic vel boni, vel mali acci-
dat, Iesus sapientia est, redemptio est, san-
ctificatio est: quæ non modò summa: sed
nimirum audebo vel sola bona dicere. Jam
vero

At
nun
isli-
pre-
ter-
&
ne-
ha-
eo
fa-
hoc
fie-
pro-
nis-
ti-
hu-
fi-
rat-
bo-
dat-
lux
ini-
ca-
an-
sed
am-
ero

vero quam nos Deo Liberatori & Seruatori
gratiam pro hoc tam precioso, & diuino
munere potissimum referemus? Sacrifica-
bimus A V D. vnà cum Psalte regio, hostiam
laudis: & nomen Domini inuocabimus.
Quod ita demum consequemur: si Iesum
auctorem salutis, & libertatis nostræ piè iu-
steque colamus: si faciamus bonum, & à ma-
lo abstineamus: si denique vnà cum Chri-
sto nos met ipsos circumcidamus, & salutis
nomen hoc modo accipiamus: vt simus, qui
perhiberi volumus, filii Dei, electi ad vitam
sanctam, & beatitudinem immortalem.
Quamobrem quum tanta, & tam mirabilis
Christi seruatoris nostri erga nos extet libe-
ralitas, atque beneficentia: quæ nos eradiat,
auctore Paulo; vt relicta cupiditate & prauitatem
humana, frugaliter, & iustè, pieq; viua-
mus in hoc seculo: circumcidamur sanè vnà
cum Christo: non quidem litera, sed spiri-
tu & veritate: neque tam genitalium mem-
borum, quām cordium, vt Ieremias monet,
amputemus præputia: adeoque veterem cum
vetere anno exuamus hominem: & contrā
cum nouo anno (quem faustum & felicem
nobis esse velit Deus Opt. Max.) hominem
induamus nouū: conditum diuinitus cum
sapientia, veraque pietate, & sanctitate: vt
mentis nostræ spiritu sic renouati, liberatori

ac seruatori nostro, quantum possumus conformes reddamur vita, ac morum innocentia: qua nullus Deo maior honos, aut acceptior à quoquam præstari potest. Quod te ad extremum I E S V C H R I S T E Fili Dei, quem Seruatorem mundi, & Liberatorem generis nostri verè nominamus; supplices omnes oramus, atque obsecramus sis, qui iam antè es, sapientia, iustitia, sanctimonia nostra: sis sapientia in doctrina; iustitia in fide; sanctimonia in vita tua recte, & salutariter cognoscenda. Tu, tu la-
su optime, pone nos tanquam signaculum in pectore, & signaculum in brachio tuo: vt in te omnes nostri sensus & actus per-
petuò dirigantur. Tu inquam sis intus
sensus, foris vox: sis mel in ore, in aucto
melos, in corde iubilus. Tu protege &
conserua nos, ô Rex & Domine: & ab
omni malo nos libera, ac custodi. Tu pa-
cem Ecclesiæ, salutem Reipublicæ, tra-
quillitatem vitæ communi largire: & ab
hac noxia quæque repelle. Tu prospera co-
ronam anni noui bonitate tua: & campos
tuos imple pinguedine, atque vertate. Tu
animos, & sensus nostros rege, ac gubernu-
numine & Spiritu tuo: vt bono auspicio an-
ni huius noui bonam, & nouam vitam in-
stituamus: et hoc pacto tibi soli viuamus, atq;
sapiamus

spiamus: & sacrosanctum nomen tuum,
duce omnia summa adepti sumus, in
fide, & iustitia, & diligentia officij no-
tri, merito vereque infinitis collaudemus
sculis.

DIXI.

DE DISCIPLINA ADOLESCENTIAE.

ORATIO PRIMA,

A Generoso Domino VVolfango Heinrico
Steinio, Barone Schuarzenauio, Ri-
chardi F. recitata.

BENE ET SAPI-
enter admodum præci-
piūt; Illustris Baro, Re-
ctor Magnifice, Concio
ornatissima; qui suam
cuiq; ætati tempestiui-
tate, ac disciplinā con-
venire tradunt. Nam vt omnibus annis, se-
cundum Poëtam, non conueniunt omnia:
Ita aliam ætatem alia decent studia, atq; offi-
cia: quorum omniū, vt & ipsarum ætatum,
certus quidam ac definitus est terminus. Sed
ea tamen potissimum laudatur ætas: quæ
fundamentis adolescentiæ constituta sit.
Itaque